

טור שטרן שמעון

173818

בן גלה ועמנואל

נולד ב- 1922

התגייס לצה"ל בשנת 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- 10.7.1948 בתמוז תש"ח

בקרבת על סג'רה.

שטרן שמעון

בן עמנואל וגלה נולד בשנת 1922
להורים חרדים בגרמניה. עלה עם הוריו
לארץ בעודו נער. השלים את לימודיו
הדתי בארץ והצטרף לתנועה הליצנים
דתית. היה מעמודי המו"ל של ארגון
"מצפה הגליל" (סגרה). הצטיין בכל
ענפי המשק, בשמירה ובהגנה, וקבע
עתים לתורה. גם שימש כבעל-תפילה
בבית-הכנסת שבמקום. לבטי ההשתרשות
של הארגון היו קשים, הוא עמד בהם.

נפל בקרב סגרה ביום 10.7.1948. בן ביום נקבר בעפילה.

גולני שלי

הקמת החטיבה - חורף תש"ח

ב-22 בפברואר 1948 הוקמה חטיבת גולני. עד מועד זה היתה במרחב הצפון מסגרת חטיבתית אחת "לבנוני" ומיום זה ואילך שתי חטיבות: חטיבה מס' 1 - חטיבת גולני, במזרח, אל מול גולן, וחטיבה מס' 2 - חטיבת כדמלי, במערב, בהרי הכרמל, חיפה, עמק זבולון והגליל המערבי. כאשר הגיעו בשבוע האחרון של חודש פברואר 1948 משה מן (מונטג) איש מרחביה, ונחום גולן (שפיגל) איש כפר-סאלד, למושבה יבנאל בלב הגליל התחתון כדי להקים את מטה החטיבה, כלל מרחב החטיבה ארבע נפות: נפת תל-חי בגליל העליון המזרחי, נפת כנרת בגליל התחתון ובעמק הירדן, נפת גלבוע בעמק חרוד ובעמק בית-שאן, ונפת יזרעאל בעמק יזרעאל המערבי ובהרי אפרים. על בסיס אזורי בתוך ארבע הנפות הלכו והתגבשו ארבעת גדודי חיל-השדה (החיי"ש) של חטיבת גולני בראשית דרכה: גדוד "אלון" בנפת תל-חי, גדוד "ברק" בנפת כנרת, גדוד "גדעון" בנפת גלבוע, גדוד "דרור" בנפת יזרעאל.

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב-פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ-ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי-אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסודת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחודות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלה" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותרמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלה. ציינו אותה תכונותיו של עובד-האדמה ויושב-הכפר: עקשנות. צמיחות

הקרב על סג'רה בו נפל שמעון

המערכה על סג'רה (יולי 1948)

כאשר ניסו חיילי גדוד "דרור" לבלום את התקפת חיל המשלוח העירקי מדרום, בגזרת עמק ג'נין, ניהלו חיילי גדוד "ברק" בגיזדת סג'רה קרבות קשים לבלימת התקפות "צבא ההצלה" של קאוקג'י מצפון. המערכה על סג'רה (יולי 1948) היתה הארוכה, הקשה ורבת האבידות ביותר במהלך "קרבות עשרת הימים". בליל 10/9 ביולי 1948 כבשו כוחות "ברק" את כפר-סבת (שדה אילן כיום) ממזרח לסג'רה ואת משלט המשטרה מצפון למושבה, אך למחרת נאלצו חיילי הגדוד לנטוש את המשלט בשל התקפות כבדות ביותר בסיוע תותחים ומרגמות של "צבא ההצלה".

זו היתה פתיחה למערכה כבדה שנמשכה ברציפות שמונה ימים (11 עד 18 ביולי 1948). הלחץ היה גדול במיוחד על מגיני המשלטים

בחזית הצפון-מערבית: "משלט המשטרה", "משלט גבעות טוראן", "המשלט הצפוני", "המשלט המערבי" ו"משלט התירס". במערכה על סג'רה התעלו לוחמי החטיבה לשיאים חדשים של אומץ לב, עקשנות, התמדה, דבקות במטרה ואחוות לוחמים. להוציא מספר פעולות לילה זומות של "מחלקת הקומנדו" של גדוד "ברק", שביצעה התקפות נגד ופשיטות בעומק קווי האויב, היתה המערכה הגנתית באופיה, בתנאים קשים, מול עדיפות האויב באמצעי לחימה ועוצמת האש.

תמונות ממשלט סג'רה

כיבוש סג'רה הערבית וקרב הזבחים

ביחס לשבט ערב-א-זבח נתקיים בנו הפסוק: „זכור את אשר עשה לך עמלק וגו'...“ על הסיפא שלו ומשמעותו הברורה. אותו חשבון נוקב ומר עוד מימים קודמים, למן ימי סג'רה ומסחה תראשונים, דרך שנות המאורעות עד למלחמת-השחרור, כשהדבר הגיע לשיאו ברצח השבעה מכית-קשת. בצד פרעון חובי-הדמים עמד השיקול ההגיוני הפשוט — הבטחת עורף החזית לקראת הפלישה המתקרבת. פעולה זו השיגה את מטרתה במחירי כבד. בד בבד עד אותה פשיטה נכבשה סג'רה הערבית. רק לאחר הקרבות הגדולים בסג'רה, חדש וחדשיים אח"כ, יכולנו לחוש את מלוא-הערך של כיבוש הכפר הערבי. אין ספק שלולא היא, כי עתה נשתנו פני המערכה.

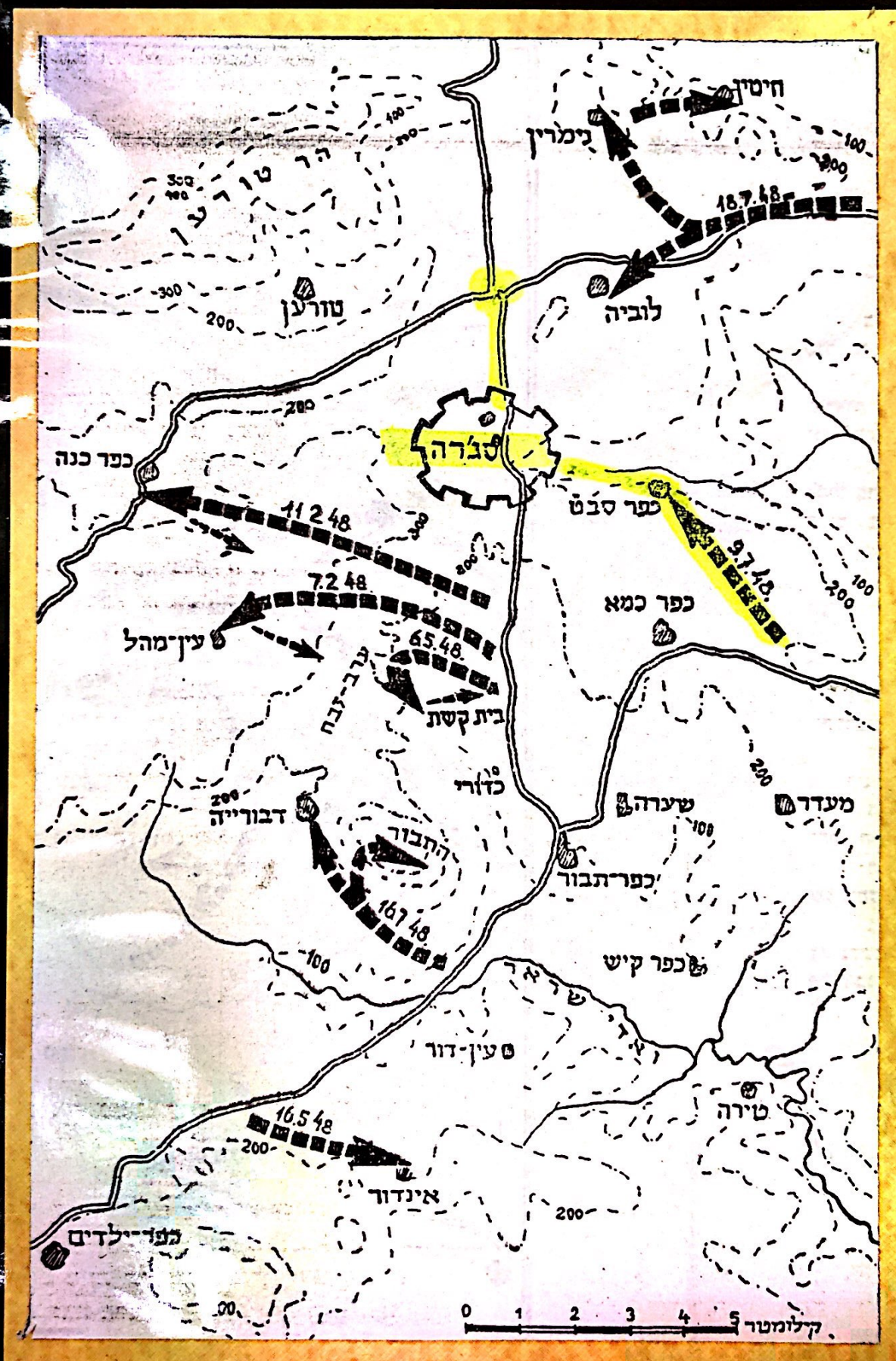
תפארת

התקפת-הנגד תחלה בשעה 8.30 לערך. כוח-אויב בעוצמה של שתי פלוגות, שגראו כאנשי צבא סדיר ומצוידיים במכוונות ומרגמות, פיתח ההקפה מצד נכסות כפריכה השולטות על שטחי הזבה, וכפריים ערבים נראו כשהם מתקדמים גם מן האגף הדרומי, מצד דבוריה. אשיח-אויב פגעה בכמה אנשים, מהם נפגעו בשטח המכוסה אש ללא שום אפשרות להוציאם. הנסיונות להוציאם גרמו לתוספת נפגעים. האויב תקף במהירות ובשיטתיות, אשו היתה קטלנית, ומספר הנפגעים הלך ורב.

נסיגה משטח זה, תחת אש, כמוה כאיבוד-לדעת. הוחלט לנסות ולהחזיק מעמד בין כמה ביקתות עד חשכה. ההתקפה גברה, ואתה רבו הנפגעים. לא היתה ברירה, צלא לסגת. אנשינו נאלצו לסגת מתוך שטח גבעי, המכוסה סלעים ושיחים רבים, אל תוך שטח פתוח, החסר עמדות טבעיות וכולו נתון לאש מכל עבר. למרבה הצרה אולה התחמשת למסכות, וכן לנשק הקל. למרגמת 3" היחידה, שהיתה ברשותנו גשבר המקד... הוזעק אירון „פרימוס“, ואחד מאנשינו, שצויד במקלע, עלה בו כדי לסייע לנסיגה בעזרת אש-אוטומטית מן האויר.

הנסיגה-היתה איטית וקשה, כשהאירון „צולל“ מלמעלה ומטיל צדורות ביחידות האויב המתקדמות. מחיר יקר שילמנו בעד ההתפרקות שלאחר-הנצחון. תגבורות האויב התקדמו לעבר בית-קשת. — הוא כיוון נסיגת היחידות. היה הכרח להזעיק תוספת כוח רזרבי לבלית מהתקדמות. המחלקה, שהטרידה את לוביה, נקראה באלחוט לבוא לעזרה. במכוונה ובמרגמה שהיו ברשותם בלמו את התקדמות האויב. ה„פרימוס“ הופיע שוב והטיל את פצצותיו על ריכוזי האויב. עם ערב עזבו כוחות האויב את השטח בהשאירם בגבולות הזבחים משמרות קדמיים בלבד. מפי מודיע מהימן נודע לנו כעבור זמן, שבתי החולים והמנזרים מלאו פצועים רבים מאנשי הזבח. שרידי הזבחים עזבו את מקומם, והשטח נשאר ריק. אף מיחידות קטנות שתחזיקו בו לשם הצנעת.

סיכמו את הפעולה ומצאו כי המטרה הושגה באבידות לא מוצדקות, שבאו מחמת נמיכותה של רמת-האימון והמשמעת חלקויה. היה זה לקח יקר, שלמדנו ממנו הרבה. בימים האם לא שיערנו מה גורלי היה מבצע זה לגבי הגליל-התחתון ועמק-הירדן, עם הפלישה ב-15 במאי.

הראית איזה יופי
שרעד ברוח סתיו
שדה זהב צעק באפל
והדליק נרות חצב.

הראית איזה אדם
שצעק למרחקים
שדה דמים היה שם קודם
ועכשיו הוא שדה פרגים.

אל תקטוף נערי, אל תקטוף
יש פרחים שבני חלוף
יש פרחים שעד אינסוף
נשארים במנגינה.

הראית מה השחיר שם
שדה קוצים הוא נערי
שהיה עזוב בקיץ
ועכשיו הוא שדה חריש.

הראית מה הלובן
נערי, זה שדה בוכים
דמעותיו הפכו לאבן
אבניו בכו פרחים.

אל תקטוף נערי
יש פרחים שבני חלוף
יש פרחים שעד אינסוף
נשארים.